ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 15.6.2010
SEC(2010) 739 окончателен

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

относно наличието на прекомерен дефицит в Кипър

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

относно наличието на прекомерен дефицит в Кипър

ПРИЛАГАНЕ НА ПАКТА ЗА СТАБИЛНОСТ И РАСТЕЖ В УСЛОВИЯТА НА НАСТОЯЩАТА КРИЗА

1. Много държави в ЕС понастоящем отчитат дефицити на консолидирания държавен бюджет, които надвишават посочената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Често силното влошаване на дефицита, както и дълговите позиции, трябва да се разглеждат в контекста на безпрецедентната глобална финансова криза и икономическия спад през 2008—2009 г. Влияние оказват редица фактори. Първо, икономическият спад води до намаляване на данъчните приходи и до повишаване на социалноосигурителните разходи (напр. обезщетения при безработица). Второ, осъзнавайки важната роля на бюджетната политика при настоящите извънредни икономически условия, Комисията призова за фискални стимули в своя Европейски план за икономическо възстановяване (ЕПИВ) от ноември 2008 г., одобрен от Европейския съвет през декември. В плана се предвижда стимулите да бъдат своевременни, целенасочени, с временен характер и съобразени с устойчивостта на публичните финанси и с конкурентоспособността в отделните държави-членки, както и да бъдат преустановени, след като икономическите условия се подобрят. И накрая, редица държави предприеха мерки за стабилизиране на финансовия сектор, някои от които оказват влияние върху задлъжнялостта или пораждат риск от по-висок дефицит и дълг в бъдеще, въпреки че някои от разходите, свързани с държавната подкрепа, биха могли да бъдат възстановени на по-късен етап.

2. Съгласно Пакта за стабилност и растеж от Комисията се изисква да започне процедурата при прекомерен дефицит (ППД), когато дефицитът на дадена държава-членка надвиши референтната стойност от 3 % от БВП. Измененията на Пакта за стабилност и растеж от 2005 г. имаха за цел да гарантират по-специално, че икономическите и бюджетните условия се вземат предвид изцяло на всеки етап от ППД. Така Пактът за стабилност и растеж осигурява рамката, подкрепяща държавните политики за бързо възстановяване на стабилното състояние на бюджета, като по този начин се отчита икономическата ситуация и се осигурява дългосрочна устойчивост на публичните финанси.

ПРАВЕН КОНТЕКСТ

3. Процедурата при прекомерен дефицит (ППД) е определена в член 126 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Тази процедура е допълнително уточнена в Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета за определяне и

изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит[1], който е част от Пакта за стабилност и растеж.

4. Съгласно член 126, параграф 2 от Договора Комисията трябва да следи за спазването на бюджетната дисциплина въз основа на два критерия, а именно: а) дали съотношението на планирания или действителния държавен дефицит спрямо брутния вътрешен продукт (БВП) надвишава референтната стойност от 3 % (освен ако съотношението е намаляло съществено и трайно и е достигнало ниво, близко до референтната стойност; или ако превишението над референтната стойност е извънредно и временно и съотношението остава близко до референтната стойност); и б) дали съотношението на държавния дълг спрямо БВП надвишава референтната стойност от 60 % (освен ако съотношението намалява в достатъчна степен и се приближава към референтната стойност със задоволителен темп).

5. В член 126, параграф 3 от Договора се посочва, че ако дадена държава-членка не изпълнява изискванията по единия или по двата критерия, Комисията трябва да изготви доклад. Докладът също така трябва да „вземе предвид дали бюджетният дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи, както и всички останали съответни фактори, включително средносрочното икономическо и бюджетно състояние на държавата-членка“.

6. Въз основа на данните, предоставени от кипърските власти през март 2010 г.[2], и като отчете прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г., на 12 май 2010 г. Комисията прие доклад за Кипър съгласно член 126, параграф 3[3].

7. Впоследствие и съгласно член 126, параграф 4 от Договора, на [27 май 2010 г.] Икономическият и финансов комитет излезе със становище относно доклада на Комисията.

8. В член 126, параграф 5 от Договора се изисква Комисията да изпрати становище до Съвета, ако тя счита, че в дадена държава-членка съществува или може да възникне прекомерен дефицит. С цел да се установи дали съществува или може да възникне прекомерен дефицит Комисията смята, че следва да се вземат под внимание: i) заключенията от нейния доклад съгласно член 126, параграф 3 и ii) становището на Икономическия и финансов комитет във връзка с доклада. Въз основа на тези елементи Комисията изрази някои съображения относно Кипър.

---

[1] ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6. В доклада са взети предвид и одобрените от Съвета ЕКОФИН на 10 ноември 2009 г. „Подробни указания за изпълнението на Пакта за стабилност и растеж и насоки относно формата и съдържанието на програмите за стабилност и конвергентните програми“, които са достъпни на http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

[2] Съгласно Регламент (ЕО) № 479/2009 на Съвета държавите-членки трябва да докладват два пъти годишно на Комисията за планираните и действителните равнища на своя държавен дефицит и държавен дълг. Последното уведомление от страна на Кипър се намира на следния адрес в интернет: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Всички документи, свързани с ППД за Кипър, могат да бъдат намерени на следния уебсайт: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm

СЪОБРАЖЕНИЯ ОТНОСНО КИПЪР

9. Веднага след присъединяването на Кипър към ЕС през май 2004 г. Комисията започна ППД за Кипър[4], като прие доклад съгласно член 104, параграф 3 от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО) въз основа на дефицит в размер на 6,3 % от БВП през 2003 г., т.е. над референтната стойност от 3 % от БВП. През юли 2004 г., по препоръка на Комисията, Съветът прие решение в съответствие с член 104, параграф 6 от ДЕО, че в Кипър съществува прекомерен дефицит и съгласно член 104, параграф 7 от ДЕО отправи препоръка до Кипър с оглед прекратяването на дефицита във възможно най-кратък срок и най-късно до 2005 г. През юли 2006 г., вследствие на цялостна оценка, която показа намаление на дефицита до 2,4 % от БВП през 2005 г., Съветът реши да отмени своето решение относно наличието на прекомерен дефицит съгласно член 104, параграф 12 от ДЕО.

10. След приключването на процедурата при прекомерен дефицит салдото на държавния бюджет на Кипър остана далеч под референтната стойност за дефицита от 3 % от БВП. По-специално, през 2006 г. дефицитът намаля още повече, достигайки 1,2 % от БВП, като през 2007 г. и 2008 г. салдото на бюджета отчете излишък в размер на 3,4 % и 0,9 % от БВП съответно. В същото време структурното салдо се измени от дефицит в размер на 1¼ % от БВП през 2006 г. на излишък в размер на 2½ % през 2007 г., надхвърляйки по този начин средносрочната бюджетна цел (СБЦ) на Кипър — постигане на балансиран бюджет в структурно изражение. През следващите години структурният излишък отново се превърна в структурен дефицит. В периода 2006—2008 г. съотношението на консолидирания брутен държавен дълг се понижи с около 16¼ процентни пункта от БВП до 48,4 % през 2008 г., т.е. доста под заложената в Договора референтна стойност от 60 % от БВП. Намаляването на дълга е било постигнато вследствие на първични излишъци, висок номинален растеж и значителни корекции наличности-потоци, свързани с планираното намаление на депозитите в централната банка (погасителни фондове) и други акумулирани финансови активи, използвани за изплащане на дългове с настъпващ падеж.

11. Съгласно предоставените от кипърските власти през април 2010 г. данни дефицитът на консолидирания държавен бюджет на страната е достигнал 6,1 % от БВП през 2009 г., превишавайки по този начин референтната стойност от 3 % от БВП. В доклада на Комисията в съответствие с член 126, параграф 3 се посочва, че дефицитът не е бил близо до референтната стойност от 3 % от БВП и че превишението над референтната стойност може да бъде определено като извънредно по смисъла на Договора и на Пакта за стабилност и растеж. По-специално, то се дължи на силен спад в икономиката по смисъла на Договора и на Пакта за стабилност и растеж. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. реалният БВП на Кипър ще се свие още, макар и в по-малка степен, като през 2010 г. се очаква той да намалее с почти ½ % (в сравнение с намаление в размер на 1¾ % през 2009 г.). Очакваното превишение над референтната стойност обаче не може да се счита за временно. Съгласно

[4] Документите във връзка с процедурата при прекомерен дефицит за Кипър са достъпни на следния адрес: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm

прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. бюджетният дефицит се очаква да достигне около 7¾ % от БВП през 2011 г., при положение че няма промяна в политиката. Заложеният в Договора критерий за дефицита не е изпълнен.

12. Според данните, представени от кипърските власти през април 2010 г., консолидираният брутен държавен дълг се е задържал на 56,2 % от БВП през 2009 г., което е под референтната стойност от 60 % от БВП. За 2010 г. Кипър очаква дълг в размер на 62 % от БВП, надхвърляйки по този начин заложената в Договора референтна стойност от 60 % от БВП. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. дългът ще нарасне до 62,3 % от БВП през 2010 г. и до 67,6 % през 2011 г. на фона на влошеното първично салдо. Предвид тези тенденции съотношението на дълга не може да се счита за намаляващо в достатъчна степен и приближаващо се със задоволителни темпове към референтната стойност по смисъла на Договора и на Пакта за стабилност и растеж. Заложеният в Договора критерий за дълга не е изпълнен.

13. В съответствие с разпоредбите на Договора и на Пакта за стабилност и растеж Комисията разгледа в доклада си и „други значими фактори“. Съгласно Пакта за стабилност и растеж тези фактори може да се вземат предвид при етапите, водещи до вземането на решение за наличието на прекомерен дефицит, само ако дефицитът изпълнява двойното условие — да бъде близо до референтната стойност и надвишението над референтната стойност да бъде временно. По отношение на Кипър двойното условие не е изпълнено. Разгледани поотделно, значимите фактори в този случай оставят като цяло смесено впечатление.

14. Становището на Икономическия и финансов комитет в съответствие с член 126, параграф 4 от Договора съответства на оценката в доклада на Комисията съгласно член 126, параграф 3.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

15. Проследяването на състоянието на бюджета в Кипър, и по-специално прегледът на спазването на критериите, посочени в член 126, параграф 2, накара Комисията да изготви доклад съгласно член 126, параграф 3 от Договора. Комисията, като взе предвид доклада си и становището на Икономическия и финансов комитет, е на мнение, че в Кипър съществува прекомерен дефицит.

16.